

Samenvatting

Op weg naar een veilige & schone leefomgeving

Uitvoerings- & handhavingsstrategie 2026-2030 OWO-VTH

1. Wat is de U&H-strategie en waarom hebben we die?

De drie OWO-gemeenten werken sinds 2015 samen binnen één afdeling voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). De nieuwe Uitvoerings- & Handhavingsstrategie (U&H-strategie voorheen het VTH beleid) vormt het centrale document dat richting geeft aan de uitvoering van deze taken in de periode 2026–2030. Deze nieuwe strategie is nodig omdat de fysieke leefomgeving ingrijpend verandert en steeds complexer wordt. Grootchalige opgaven zoals woningbouw, energietransitie, natuur- en landschapsbescherming, klimaatadaptatie en leefbaarheid in het buitengebied vragen om een robuuste, voorspelbare en integrale VTH-aanpak.

Daarnaast verplicht de Omgevingswet gemeenten om een actuele risicoanalyse, concrete doelen, een uitvoeringsprogramma en een jaarlijkse evaluatie op elkaar af te stemmen. De strategie zorgt er daarmee voor dat de OWO-gemeenten transparant, risicogestuurd en uniform werken, en dat inwoners en ondernemers kunnen rekenen op een betrouwbare uitvoering van VTH-taken. Voor bestuurders biedt de strategie houvast bij het bepalen van prioriteiten en het afwegen van middelen.

2. Hoe is de strategie tot stand gekomen?

De U&H-strategie is in 2025 opgesteld via een breed traject binnen de organisatie en met het bestuur. In de eerste fase zijn gesprekken gevoerd met verschillende interne afdelingen, waaronder het KCC (Klant Contact centrum), Ruimtelijke Ordening, Openbare Orde en Veiligheid en beleidsadviseurs vanuit onder andere het evenementenbeleid en de projectleider Omgevingswet. Daarnaast is een uitgebreide werksessie georganiseerd met vertegenwoordigers van alle teams binnen de VTH-afdeling, waarmee inzichten en knelpunten in de uitvoering zijn verzameld.

Deze input is uitgewerkt met het managementteam van OWO-VTH en vervolgens besproken met de drie colleges. Ook hebben de raden gebruik kunnen maken van een themabijeenkomst om over dit onderwerp geïnformeerd te worden. Door een te laag aantal aanmeldingen is hier geen gebruik van gemaakt. Gedurende het proces zijn betrokken partners, zoals de FUMO en Veiligheidsregio Fryslân, geïnformeerd. De verzamelde informatie is gebruikt voor de omgevingsanalyse, de risicoanalyse en de beleidsdoelen. De strategie vervangt het VTH-beleidsplan 2020–2024 en blijft van kracht tot een nieuw kader wordt vastgesteld.

3. De risicoanalyse en prioriteiten

De risicoanalyse vormt de inhoudelijke basis onder de strategische keuzes en bepaalt waar de inzet de meeste maatschappelijke impact heeft. Voor de VTH-taken is beoordeeld welke risico's kunnen ontstaan wanneer regels niet worden nageleefd. Hierbij is gekeken naar effecten op veiligheid, gezondheid, leefbaarheid, duurzaamheid, financiële schade en bestuurlijk imago, gecombineerd met de kans op niet-naleving. Door deze systematische methode ontstaat een helder, onderbouwd risicobeeld dat aansluit bij de eisen van de Omgevingswet en het interbestuurlijk toezicht.

Uit de analyse komen vier thema's naar voren die zowel qua impact als qua kans op overtredingen de hoogste prioriteit hebben: ondermijning, openbare orde en veiligheid, brandveiligheid en

cultuurhistorische waarden. Opvallend hierbij is dat behoud van cultuurhistorische waarden, op nadrukkelijk verzoek van de colleges, voor het eerst als prioriteit is toegevoegd. Naast deze speerpunten blijft er risicogestuurd aandacht voor andere thema's binnen het VTH domein. Ook klachten worden risicogericht afgehandeld, waarbij meldingen over acuut gevaar, vermoedelijke illegale bouw en grote maatschappelijke impact altijd voorrang krijgen.

4. De beleidsdoelen

Om richting te geven aan vergunningverlening, toezicht en handhaving formuleren de OWO-gemeenten vijf strategische doelen. Deze doelen zijn breed, meerjarig en vormen de basis voor de jaarlijkse uitwerking in het VTH-uitvoeringsprogramma. De doelen zijn tevens verwerkt in een "praatplaat" welke op de pagina 3 van deze samenvatting terug te vinden is.

De strategische doelen zijn:

- 1. Wij streven naar het beschermen en verbeteren van de fysieke leefomgeving, met aandacht voor ruimtelijke kwaliteit, veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en een schone leefomgeving, zodat deze nu en in de toekomst op een evenwichtige manier kan worden benut.
 - 2. We zetten actief in op het versterken van de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en ondernemers, zodat zij zich bewust zijn van hun rol in het naleven van wet- en regelgeving en het bijdragen aan een kwalitatieve fysieke leefomgeving.
 - 3. We streven naar een goede uitvoeringskwaliteit.
 - 4. Wij streven naar een klantgerichte en toegankelijke dienstverlening, waarbij inwoners en ondernemers kunnen rekenen op een betrouwbare overheid die transparant en rechtvaardig handelt.
 - 5. Beschikbare financiële middelen zijn in evenwicht met de gestelde doelen.
-

5. Operationele doelen en waarom ze noodzakelijk zijn

De strategie maakt duidelijk dat de bovenstaande doelen te breed zijn om zonder verdere uitwerking te kunnen sturen. Daarom zijn ze vertaald naar operationele doelen welke jaarlijks uitgewerkt worden in het VTH-uitvoeringsprogramma. Deze operationele doelen zijn essentieel omdat ze het mogelijk maken om beleid om te zetten in concrete acties, resultaten te monitoren en verantwoording af te leggen. Ze dragen bij aan een lerende organisatie, waarin verbeteringen worden doorgevoerd op basis van data en evaluaties.

De operationele doelen vormen een onmisbare schakeling tussen strategische ambities en de dagelijkse uitvoeringspraktijk en bieden bestuurders jaarlijks zicht op de voortgang en kwaliteit van de uitvoering.

6. Slot

De U&H-strategie 2026–2030 biedt de OWO-gemeenten een stevig, toekomstgericht en risicogestuurd kader voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het document maakt bestuurlijke keuzes duidelijk, borgt wettelijke verplichtingen en draagt bij aan een professionele, uniforme en transparante uitvoering. Daarmee vormt deze strategie niet alleen een beleidsdocument, maar ook een praktisch kompas voor het realiseren van een veilige, gezonde, duurzame en leefbare fysieke omgeving voor alle inwoners, ondernemers en bezoekers in de OWO-gemeenten.

